

EĞİTİM SEN'in KADIN POLİTİKALARI

Sendikalar, güvenilirliğini ve gücünü pekiştirmek için mevcut potansiyel üye tabanlarının öncelikli sorunlarını dile getirmek durumundadır. Buda temel toplumsal sorunlardan biri olan "cinsiyet eşitliği" sorununu, perspektif ve politikalarına dahil etmek, yapılanmasına yansıtılmakla mümkün olacaktır. Cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi, hem sendikaların güçlenmesine, hem de toplumsal değişime öncülük etme rolünün pekişmesine yardımcı olacaktır. Bunu gören bir noktadan hareketle, sendikamız kuruluşundan bu güne ciddi politikalar geliştirmiş, çalışmalar yürütmüştür.

16 yıllık bir süredir eğitim emekçilerinin hakları için mücadele eden örgütümüz Eğitim Sen, oldukça önemli mesafeler almış; ekonomik, sosyal ve çalışma yaşamına dair pek çok olumlu politikalar üretmiştir. Bugün kadın eğitim emekçilerin, kamusal ve siyasal yaşama bilinçli katılımı daha büyük bir önemle ele alınmaktadır. Böylece kadının, bu alanlarda söz ve karar sahibi olmasının itici gücü olacaktır.

Sendikalarımız kurulduğundan bu yana (1990-2006 Eğitim-İş, Eğitim-Sen ve Eğitim Sen), cinsiyet eşitsizliğine karşı önemli çalışmalar yürütülmüştür. Eğitim Sen 23 Ocak 1995 tarihinde kurulduğunda çıkartılan ve kadın komisyonların kurulma gerekçelerini, işleyişini, kime bağlı çalışacağını belirleyen "Kadın Komisyonları Yönetmeliği" ve "Çalışma Programı" sendikamızın kadın çalışmalarıyla ilgili ilk yazılı belgelerdir. 1996-1998 ve 1998-2000 tarihleri arasında kadın komisyonları yönetimdeki bir kadın yöneticiye bağlı olarak çalıştı. Örgütümüzün kadın alanına ilişkin politikalarının şekillenmesinde önemli adımların atıldığı bu dönemde eğitim, basın yayın ve örgütlenme alanlarına yönelik önemli çalışmalar yürütülmüş, birçok eylem ve etkinlik gerçekleştirilmiştir.

2000 (18-19-20 Temmuz) yılında ki Genel Kurulda kabul edilen bir önergeyle, Kadın Sekreterliği, Merkez Yönetim Kurulu'nun sekreterlik adları içinde yer aldı. Merkez Kadın Sekreterliği ve Şube Kadın Sekreterleri'nin

görev ve sorumluluklarını belirleyen yönetmelik hazırlanarak uygulamaya konuldu. Böylece örgütümüzde kadın alanına ilişkin çalışmalar kurumsal bir çerçeveye oturtuldu. Kadının sendikal mücadeleye katılımını arttırmak için oluşturulmuş olan örgütsel mekanizmaları örgütün bütününe yaymak, bu yapıları güçlendirmek için yoğun çalışmalar sürdürüldü.

Kadın sekreterliğimizin temel amacı, genelde kamu emekçisi özelde de eğitim emekçisi kadınların haklarının savunup geliştirilmesini, işyerinde yaşanan bütün ayrımcı uygulamaların açığa çıkarılarak ortadan kaldırılmasını, kadınların toplumsal yaşama ve sendikal örgütlenmeye aktif katılımının arttırılmasını sağlamaktır. Bu perspektifle destek eğitim program ve projeleri hayata geçirilmiş, bir çok faaliyet yürütülmüştür. Üyelerimizin cins ayrımcı düşünceleri aşabilmeleri, kadın erkek eşitliğini içselleştirebilmelerini sağlamak amacıyla karma eğitim çalışmaları, örgütlenme, basın yayın, kampanya, sempozyum, kurultay, bilimsel araştırmalar (anket çalışmalar vb.), paneller, seminerler ve kadın kuruluşlarıyla dayanışma içinde bir çok eylem ve etkinlik düzenlenmiştir.

Bu dönem mücadelemizin en önemli kazanımları; kamu emekçisi kadınların pantolon giyme hakkına yönelik başlattığımız kampanya, bir diğeri ise doğum izinlerine ilişkin başlattığımız kampanyaların başarıyla sonuçlanması oldu.

A-EŞİTLİK İÇİN ÖRGÜTLEN KAMPANYASI

KESK'le ortaklaşa gerçekleştirdiğimiz "Eşitlik İçin Örgütlen" kampanyamız, Eğitim Sen'li kadınların önderliğinde başarıyla yürütülmüştür. Kadınların pantolon giymesini yasaklayan, kadın bedeni üzerinde kontrol baskı kurmak isteyen, demokrasinin ve özgürlüklerin en büyük düşmanı cinsiyetçi ve muhafazakar ideolojinin sorgulanması yönünde başlattığımız mücadelenin önemli adımı oldu bu kampanyamız.

Kampanyamızın talepleri şunlardı:

- Kılık kıyafet yönetmeliği çağdaş normlara göre değiştirilmeli ve kadınlar işyerlerinde pantolon giyebilmelidir.
- En az 50 kişinin çalıştığı işyerlerinde ve küçük il/ilçe ve beldelerde merkezi kreşler açılmalıdır,
- Çalışma yaşamında kadına yönelik cinsiyetçi bakış açısının değişmeli, terfi ve atamalarda eşitlikçi davranılmalıdır,

Eteğe başkala

...
...
...

...
...
...

...
...
...

- Çocuğun sevk işlemleri anne veya babanın isteğine bağlı yapılabilirmeli, çocuk yardımı günün koşullarına uygun olarak belirlenmelidir,
- ILO standartlarına uygun olarak doğum öncesi 2 ay, doğum sonrası 1 yıl ücretli izin verilmelidir,
- Şiddet mağduru olan kadınlar için rehabilitasyon merkezleri oluşturulmalıdır.

Kampanyamızın programı doğrultusunda şube kadın sekreterlerimizin yerelerde yaptıkları yoğun çalışmalar sonucu ciddi bir kamuoyu oluşturuldu. Meclise gönderilen taleplerimizi içeren faks metinleri, başbakanlığa yönelik hazırladığımız imza dilekçelerinin işyerlerinden doğru etkin bir şekilde desteklenmesi kampanyamızı güçlendirdi. Eğitim Sen'den doğru yaklaşık kırk bin imza toplandı. 7 Aralık 2001 tarihinde tüm illerde kadın üyelerimiz işyerlerine pantolon giyerek taleplerini somut bir eylemle gerçekleştirdiler. Bunun üzerine dönemin Başbakanı kamu emekçisi kadınların işyerlerinde pantolon giyebilecekleri yönünde bir açıklama yapmak durumunda kaldı. Daha sonra Başbakanlık'ın yayımladığı bir genelgeyle kamu emekçisi kadınların işyerlerinde pantolon giyme yasağı kaldırıldı.

Başbakanlığın Yayınladığı 2001 Tarih ve 3459 Karar Sayılı genelge şöyle:

Ekli "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik" in yürürlüğe konulması; Devlet Bakanlığı'nın 7/12/2001 tarihli 33480 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulu'nca 10/12/2001 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik

Madde 1 - 16/7/1982 tarihli ve 8/5105 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmeliğin 5 inci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) Kadınlar;

Elbise, pantolon, etek temiz, düzgün, ütülü ve sade, ayakkabılar ve/veya çizmeler sade ve normal topuklu, boyalı, görev mahallinde baş daima açık, saçlar düzgün taranmış veya toplanmış, tırnaklar normal kesilmiş olur. Ancak bazı hizmetler için özel iş kıyafeti varsa görev sırasında kurum amirinin izni ile bu kıyafet kullanılır.

Kolsuz ve çok açık yakalı gömlek, bluz veya elbise ile streç, kot ve benzeri pantolonlar giyilmez. Etek boyu dizden yukarı ve yırtmaçlı olamaz. Terlik tipi (sandalet) ayakkabı giyilmez."

Madde 2 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 - Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür. 3 Ocak 2002 tarih, 24629 sayılı Resmi Gazete

Eşitlik İçin Örgütlen kampanyasında ortaya konan talepler ve Pantolon Giyme eylemi fikri, kadın sekreterlerimizle yaptığımız eğitim çalışmalarının bir ürünüdür. Bu çalışmalar sonucu kadın üye oranımız %30'dan %41'e yükselmiştir.

B-SÖZÜMÜZÜ ÖRGÜTLÜYORUZ KAMPANYASI

Çalışma hayatında kadına yönelik ayrımcı uygulamalara karşı eşitlik talebini yükseltmek, kadınların kadın olmaktan kaynaklı sorunlarını bilinçlere çıkarmak ve çözümler üretmek, kadın çalışanlarla sendikal örgütlenme arasındaki engelleri kaldırarak, sendikal mücadeleye aktif katılımını sağlamak, evrensel normlar ve kamu emekçisi kadınların taleplerinin dikkate alınarak, gerekli yasal düzenlemelerin yapılması için basınç oluşturmak amacıyla, 15 Şubat-30 Haziran 2003 tarihlerinde düzenlediğimiz "Sözümüzü Örgütleyorum" kampanyası kapsamında çeşitli eylem ve etkinlikler düzenlendi.

3 Nisan 2003 tarihinde şubelerimizden doğru "Annelik Hakları" taleplerimizi içeren CHP ve AKP'li kadın Milletvekillerine yönelik faks eyleminin gerçekleştirilmesi, 7-8-9 Nisan 2003 tarihleri arasında Annelik Haklarına (doğum izinleri, süt izinleri, kreş) ilişkin taleplerimizi iletmek üzere, KESK Kadın Sekreteri ve MYK üyesi kadınlarla birlikte CHP'li ve AKP'li kadın milletvekilleriyle görüşmeler yapılması, 10 Nisan 2003 tarihinde kreş talebiyle üyelerimizin çocuklarıyla birlikte işyerlerine gitme eyleminin gerçekleştirilmesi olmuştur. Ayrıca, Başbakanlığa yönelik yazdığımız "Annelik Haklarının Korunması"na ilişkin taleplerimizi içeren ve iş yerlerimizden doğru imzalanan 20 bin adet dilekçe, 18 Nisan 2003 tarihinde Ankara da gerçekleştirdiğimiz merkezi bir eylemle başbakanlığa teslim edildi.

Başbakanlık Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı bize gönderdiği 07.05.2003 tarihli yazıda dilekçelerimizin ilgili makamlarca incelenmek üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderildiğini bildirmiştir. Ayrıca KSSGM'den (Başbakanlık Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü) B.02.1.KSS.0.82/0198 SAYI VE 02.04.2004 yazıda Başbakanlık; Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına İLO'nun 183 sayılı Sözleşmesinin imzalanması için hazırlıkların yapılması ve doğum izinleri için Devlet Memurları Kanunu, İş Kanunu ve SSK Kanunlarında değişiklik yapılması talimatı vermiştir. Doğum izinlerinin 9 haftadan 16 haftaya

çıkartılmasında "Sözümüzü Örgütleyelim Kampanyası'nın" büyük etkisi olmuştur.

Mücadelemiz sonucu önce işçi statüsünde çalışan kadınların, sonra kamu emekçisi kadınların doğum izinleri 16 haftaya çıkarıldı. Bu kampanya sonucu kamu emekçisi kadınların mücadelesi yeni bir kazanıma daha imza attı. Bugün işyerlerinde pantolon giyebilen kadınlar, sosyal haklarında yeni değişikliklerin öncüsü oldular. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu, ücretli doğum izni süresinin toplam 9 haftadan 16 haftaya çıkarılmasını kabul etti. Komisyonun bu tutumunda, mücadelemizin büyük etkisi olmuştur.

Emzirme koşullarının ve kreş olanaklarının yetersizliği, yaşadığımız sorunları daha da büyötmektedir. ILO'nun 183 sayılı annelik koruması sözleşmesi imzalanması ve kreşlerin açılması için mücadelemizi sürdüreceğiz.

Merkezi düzeyde yürütölen eğitim etkinliklerinin şubelere yayılması ihtiyacı, sendikamızın "Kadın Eğitimcilerin" yetiştirilmesi ihtiyacını da ortaya çıkarmıştı. Eğitim yoluyla sendika üyesi kadınların güçlendirilmesi ve karar mekanizmalarında daha fazla kadının görev alması teşvik edilerek, sendikal ve politik bilinçlerinin gelişiminin sağlanması, sendikayla iletişimlerinin geliştirilerek örgötsel olarak bütünleştirilmeleri, cinsiyetçiliğe karşı mücadele yöntemlerinin geliştirilmesi hedeflendi. Bu amaçla hazırlanan "Kadın Eğitimciler Eğitimi Projesi"ni her bir aşaması beşer gün olmak üzere, dört aşamada iki yıllık bir sürede gerçekleştirildi. Yetiştirilen 38 eğitimci kadın hem sendikamızın genel politikaları hem de kadın politikalarına yönelik eğitim faaliyetleri sürdüreceklere.

KESK düzeyinde Temmuz 2002 tarihinde gerçekleştirilen sempozyumla, TİS görüşmelerine yönelik emekçi kadınların annelik, ekonomik ve özlük taleplerini oluşturuldu.

C-EĞİTİM SEN 1. KADIN KURULTAYI

Sendikamızın bu dönemde en önemli bir diğere faaliyeti ise 1. Eğitim-Sen Kadın Kurultayı olmuştur. "Sorgulamak ve Değıştirmek" şiarıyla Ekim 2002 tarihinde başlatıp, 2-3-4 Temmuz 2004 tarihlerinde A n k a r a ' d a gerçekleştirdiğimiz "Eğitim-Sen 1. Kadın Kurultayımızın" amacı; eğitim emekçisi kadınların özgün ihtiyaçlarını tespit etmek, özel ve kamusal alanda

varolan cinsiyetçi politika ve uygulamaları saptayarak çözüm önerileri geliştirmek, cinsiyet eşitliğine yönelik politikalar geliştirerek, bunları sendikal politikaların bir parçası haline getirmektir. Bu çalışmayla, sendikal ve toplumsal alanda kadın örgütlenmesinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda belirlenen; Kapitalist Küreselleşme ve Kadın Emegi, Kadına Yönelik Şiddet, Eğitimde Cinsiyetçilik, Olumlu Eylem ve Güçlenme Politikaları, Eğitim İşkolunda Çalışan Kadınların Sorunları ve TİS Talepleri konuları üzerinde yoğunlaşma yaşandı.

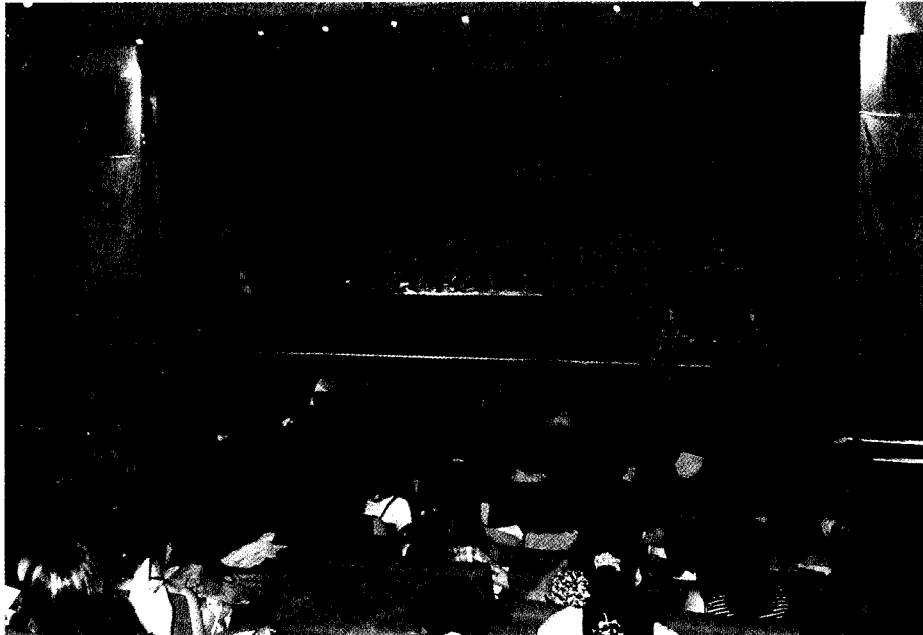
Kurultayımız, örgütümüzün kadın politikalarının şekillendirilerek netleştirilmesi ve hukuksal bir çerçeveye oturtularak, bütün örgüt tarafından benimsenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Ulusal ve uluslar arası düzeyde birçok kurum ve kuruluş temsilcisi kadının katılım sağladığı kurultayımızda, oldukça zengin bir tartışma platformu yaratıldı, kararlar alındı, eylem programları çıkarıldı.

D-KESK 2. KADIN KURULTAYI

"Sözümüzü Örgütlüyor, Hayatı Değiştiriyoruz" sloganı ile 21-22-23 Ekim 2004 tarihinde, 250 delegenin katılımıyla Ankara'da gerçekleştirdiğimiz KESK 2. Kadın Kurultayı; Kapitalist Küreselleşme ve Kadın Emegi, Sendikal Örgütlenme, Olumlu Eylem Ve Güçlenme Politikaları, Siyaset ve Kadın, Şiddete Savaş Ve Militarizme Karşı Kadın Politikaları, Kadın ve Kültür ana başlıkları üzerinde yaşanan tartışma ve değerlendirmeler sonucu, Konfederasyonumuzun cinsiyet eşitliğine yönelik politikaları şekillendirildi.

66

Bilinçlenmek, sorgulamak ve değiştirmek hedefiyle başlattığımız KESK 2. Kadın Kurultayının amacı, sendikal ve toplumsal alanda emekçi kadınları ve kadın örgütlenmesini güçlendirmek ve bütün kadın hareketleriyle dayanışma ağları geliştirmektir. Kamu emekçisi kadınların özgün ihtiyaçlarını tespit

etmek, özel ve kamusal alanda var olan cinsiyet eşitsizliği politika ve uygulamaları tarihsel boyutlarıyla irdeleyerek görünür kılmak, çözüm önerileri geliştirmek, sendikal politikaların bir parçası haline getirmek amacıyla düzenlediğimiz KESK 2.Kadın Kurultayı, gerek örgütümüzün, gerekse diğer emek örgütlerinin cinsiyet eşitliği politikalarına ışık tutacaktır.

E-ĞİTİMDE CİNSİYET AYRIMCILIĞINA HAYIR KAMPANYASI

Eğitim Sen 1. Kadın Kurultayı kararları doğrultusunda 18 Kasım 2005 tarihinde başlattığımız “Eğitimde Cinsiyet Ayrımcılığına Hayır” kampanyamız halen sürmektedir.

Tüm iktidar ilişkilerinin yeniden üretiminde kilit rol oynayan eğitim ve okul, cinsiyete dayalı eşitsizliklerin yeniden üretiminde de önemli bir rol oynar. Ancak aynı ölçüde kadınların güçlendirilmesi sürecinde de etkili bir araç olabilir. Bu nedenle eğitim ve okulun bu potansiyelinin kadınlar için kullanılabilmesi, daha geniş ölçekli toplumsal dönüşümlerle de ilgili olmasına rağmen eğitimin cinsiyet ayrımcılığından arındırılmasını gerektirmektedir.

Eğitim sisteminde kadın-erkek eşitliğini sağlamak, her şeyden önce temel bir anlayış değişikliğini gerektirmektedir. Kadınlar arasında okumaz yazmazlığı tamamen ortadan kaldırmak, meslek eğitimine, bilim ve teknolojiye ulaşmalarını sağlamak ve eğitimin eşitlikçi, özgürleştirici potansiyelini her iki cinsin lehine kullanmak gerekmektedir. Eğitim politikalarının, öğretmenlerin, okuldaki yaşamın, eğitim materyallerinin ve eğitim ortamlarının yanı sıra, ana babaların ve daha geniş toplumun da bu konuda duyarlılığının yükseltilmesini içeren köklü dönüşümleri gerektirmektedir. Bunun için öncelikle eğitim sisteminde yaşanan tüm sorunlara karşı duyarlılık geliştirmek ve kamu oyu oluşturmak gerekiyor.

Eğitim alanında cinsiyetler arasında eşitliği sağlamak için olumlu eylem programlarının geliştirilmesi amacıyla başlattığımız kampanyamızın hedefleri: Milli Eğitim Bakanlığını ve Yüksek Öğretim Kurumunu eşitlik taleplerimiz doğrultusunda harekete geçirmek bunun için, örgütlü olduğumuz bütün işyerlerine ulaşarak tüm eğitim emekçilerini kampanyamızın amaçları konusunda bilgilendirmek, harekete geçirmek ve kamuoyu oluşturmaktır. Bu bağlamda öne çıkardığımız taleplerimiz;

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde “Eşitlik Komisyonu” oluşturulması, eğitim programlarının her düzeyinde ve içeriğinde, ders kitapları ve materyallerinin cinsiyetçi referanslardan arındırılması, eğitimin her aşamasında toplumsal cinsiyetle ilgili derslerin ve konuların yer alması, Eğitim Fakültelerinin lisans programlarına “Toplumsal Cinsiyet”le ilgili zorunlu ders konulması, bakanlığın Hizmet İçi Eğitim Programlarına “Toplumsal Cinsiyet” konusunun dahil edilmesi, kız çocukları ve kadınların eğitim hakkını kullanmaları yönünde destek ve teşvik politikaları geliştirilmesi, kız çocuklarına yönelik burs olanakları yaratılmasını ve yaygınlaştırılması, okulların yoğunluklu olarak bulunduğu bölgelerde kreşler açılması şeklindeydi.

Kampanya 18 Kasım 2005 tarihinde merkezi ve şubeler düzeyin de gerçekleştirilen basın açıklamalarıyla kampanya kamuoyuna tanıtıldı. İşyerlerine yönelik olarak kampanyanın amaçlarını içeren broşür ve afiş çıkarıldı, 15 bin imza toplanarak, pilot okullarda eğitim seminerleri verildi. Milli Eğitim Bakanlığına kampanyanın talepleri iletildi. Önümüzdeki süreçte kampanyamız sürdürülecektir.

E-EŞİTSEK EŞİTLİK HAKLARIMIZI İSTİYORUZ KAMPANYASI

Konfederasyonumuzun ve sendikamızın kadın kurultayları kararları doğrultusunda 8 Mart 2006 - 25 Kasım 2006 tarihleri arasında gerçekleştireceğimiz "Eşitsek, Eşitlik Haklarımızı İstiyoruz" kampanyamızın talepleri doğrultusunda önümüzdeki dönem mücadele programımız etkin bir şekilde sürdürülecektir.

"Eşitsek, Eşitlik Haklarımızı İstiyoruz" Kampanyamızın Talepleri

Biz mücadelemizle doğum izinlerini 16 haftaya çıkardık, işyerlerinde pantolon giyme hakkını kazandık. Şimdi sıra diğer haklarımızda!

- a. Hükümet, Pekin ve Pekin+5, CEDAW sözleşmelerinin gereğini yerine getirmeli; "kadınlara yönelik geçici özel önlemlerin ayrımcılık sayılmayacağı" şeklinde Anayasa değişikliği yaparak, eşitlik çerçeve yasası oluşturmalıdır.
- b. Kadının işgücüne katılım oranı 80'lerde yüzde 40 iken, şimdi dramatik bir biçimde yüzde 23'e düşmüştür. 1964 yılında ILO tarafından kabul edilen 1977 yılında Türkiye'nin onayladığı "122 Sayılı İstihdam Politikası Sözleşmesi", sözleşmeyi onaylayan ülkelerin kadın istihdamına özel önem vermesi gerektiği açısından önemlidir. İstihdamda işe almada kadın-erkek eşitliğinin sağlanacağı bu sözleşmede ifade ediliyor. Fakat bu sözleşmeye rağmen kamuda üst düzey yönetimlerde kadın yok denecek kadar azdır. Hükümet, cinsiyetçi ve muhafazakar tutumunu bırakarak, geçici özel önlemler almalı; ulusal eylem ve programları geliştirmeli; işe almada, terfi ve yükselmelerde olumlu ayrımcılık uygulanmalı; kadın istihdamını artırmaya yönelik istihdam politikası oluşturmalı ve yasal düzenlemeler cinsiyet eşitliği yaklaşımıyla gözden geçirilmelidir.
- c. Erkeklerle kadın işçilere, aile sorumlulukları olan işçilere fırsat ve davranış eşitliği sağlanmasına ilişkin 156 Sayılı Sözleşmenin ülkemiz tarafından bir an önce onaylanması ve hayata geçirilmesi zorunludur.
- d. Hükümet, emek örgütleri ve kadın örgütlerinin katılımıyla kadınların toplumsal rolünün değişmesine yönelik bir program çıkarmalıdır.
- e. İşyerinde cinsel taciz, "Kişilik haklarını tehdit eden ve zedeleyen, belli bir cinsiyete mensup olma sebebiyle cinsel nitelikte veya başka türlü

- davranış şeklinde, özellikle üst yöneticiler ve mesai arkadaşları tarafından yapılan, arzu edilmeyen ve kabul edilemez söz, tutum ve davranışlar, cinsel tacizdir” biçiminde yasal tanımı yapılmalı; çalışanlar “cinsel tacize” yönelik bilinçlendirilmeli ve cinsel taciz konusu mesleki eğitimlerin bir parçası olmalı; koruyucu tedbirler alınmalı ve yasal yaptırımların uygulanmasında mağdurun şikayeti yeterli olmalıdır.
- f. Yargı mensuplarına, güvenlik güçlerine, sağlık görevlilerine, öğretmenlere, sosyal hizmet uzmanlarına, psikologlara, hukukçulara, kadın ve çocuklara karşı şiddet konusunda zorunlu hizmet içi eğitim verilmeli, seminerlerle desteklenmelidir.
- g. Belediyelerin görev ve sorumluluklarını içeren 5393 Sayılı Yasadaki “Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 50 bini geçen belediyeler, kadın ve çocuklar için koruma evleri açar.” ibaresinin, sığınma evlerinin uluslararası standartlara göre inşa edilip bakımının yapılması, uygulamaya geçirilmesi için hükümet gerekli önlemleri almalıdır.
- h. En az 50 çalışanın bulunduğu işyerlerinde ve 50'den az çalışanın bulunduğu işyerleri için çalışma alanına yakın ortak bebek bakım üniteleri ve kreşler açılır. Bu hizmet SHÇEK bünyesinde verilmelidir. Kreşler ücretsiz ve SHÇEK yönetmeliğine uygun düzenlenmelidir. Gece çalışması olan ve vardiyalı işyerlerindeki kreşler 24 saat açık olacak biçimde düzenlenmelidir. Hükümet, kreşlerin açılmadığı durumlarda geçici önlem olarak kreş ücretini karşılamalıdır.
- i. Kamu emekçilerinden çocuğu dünyaya gelenlere temel ücret tutarında doğum yardımı yapılmalı; eşlerden her ikisinin de kamuda çalışması halinde bu yardım kadına verilmelidir.
- j. Şiddet kurbanı kadınlara yönelik her türlü yasal korunma, ücretsiz tıbbi ve psikolojik yardım sağlanmalı; yasal destek ve danışmanlık sağlayacak özel birimler kurulmalıdır.
- k. Bütün kadın kamu çalışanlarına yönelik mesai saatleri içerisinde ve düzenli “Kadın Sağlığı” eğitimleri verilmelidir.
- l. Yasalardaki “aile” tanımı değiştirilerek, boşanmış ve çocuğuyla yaşayan kadınların da “aile” kabul edilmesi ve “aile yardımından” yararlandırılması gerekmektedir.
- m. 8 Mart'ta kamu emekçisi kadınlar ücretli izinli sayılmalıdır.
- n. Doğumdan dolayı ücretsiz izne ayrılan kamu çalışanı kadınların, izinde geçen süreleri emekli kesenekleri devlet tarafından ödenmesi koşuluyla emeklilikten sayılmalıdır.

G-ULUSLARARASI SENDİKALARLA DAYANIŞMA

Sermayenin küresel düzeyde yapılanması, emek örgütlerini kaçınılmaz olarak uluslar arası düzeyde güçlü bir dayanışma ve ortak mücadele geliştirme arayışına yöneltmektedir. Bu bağlamda sendikamız Eğitim Sen üyesi olduğu EI(Eğitim Enternasyonal) dolayısıyla konfederasyonumuz KESK'in üyesi olduğu ETUCE ve ICFTU ile her alanda olduğu gibi, kadın çalışmaları alanında da dayanışma ve koordinasyon faaliyetlerini sürdürmektedir. Uluslar arası düzeyde kadın emekçilerin kazanım ve deneyimlerini paylaşma ve dayanışmayı geliştirmek amacıyla bir çok çalışma yürütülmüştür. Bu faaliyetlerinden en önemlisi İsviçre'de düzenlenen konferanstı.

7-8 Ekim 2004 tarihlerinde Cenevre'de düzenlenen "Avrupa Kamu Hizmetlerinde Kadınlar İçin Ücret Eşitliğini Kazanmak" PSI (Kamu Hizmetleri Enternasyonal)/EPSU (Avrupa Kamu Hizmetleri Federasyonu) ve EI (Eğitim Enternasyonal) Ortak Konferansına Eğitim Sen kadın sekreterliği de katıldı. Yaklaşık 35 ülkeden 100 katılımcının yer aldığı konferansta, değişik ülkelerden sunumlar yapıldı. Ülkemizde çalışan kadınların ve eğitim emekçisi kadınların cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan ekonomik, özlük, sosyal, siyasal ve kültürel sorunlarını, sendikamızın cinsiyet eşitliğine yönelik politikaları ve pratikte gerçekleştirdiği çalışmaları içeren bir tebliğ sunuldu.

Konferans kalımcısı konfederasyonlar, bir dizi eylem programları çerçevesinde cinsiyet eşitliğine yönelik yoğun çalışmalar sürdürmektedirler. EPSU cinsiyet eşitliği hedeflerini, Avrupa düzeyinde toplu sözleşmeye yönelik çalışmalarına entegre etmiştir. ETUC, AB içinde tüm sektörler için ücret farklılığını azaltmayı hedefleyen önlemleri kapsayan bir anlaşma yapmak için "cinsiyet eşitliği" üzerine müzakereler sürdürürken, EI (Eğitim Enternasyonal), AB seksiyonu ETUCE aracılığıyla eşitlik yasaının uygulanmasına ve tüm AB ülkelerinde bu görev için organların oluşturulması yönünün yoğun çalışmalar sürdürmektedir. Eşit ücret, PSI'nın Nitelikli Kamu Hizmeti kampanyası ve EPSU'nun "Genel Çıkarlara Yönelik Hizmetler" için AB Yasal Çerçevesi kampanyasının ayrılmaz parçası olmaya devam edecektir.

Konferanstan çıkan sonuç, cinsiyetler arası ücret eşitsizliği sorununun dünya çapında ürkütücü derecede büyük olduğu ve giderek de büyümekte olduğudur. Dünya çapında muhafazakar hükümetler ve şirketler küreselleşmenin bir parçası olarak iş gücünü sendikasılaştırmak, yerelleştirmek (devletin sosyal hizmetler vs. sorumlulukları kendinden uzaklaştırıp yerel yönetimlere dolayısıyla halka yıkması) ve kuralsızlaştırmak için düğmeye bastığı, bu politikaların ücret eşitsizliğinin büyümesine yol açtığı ve kadınların zararına işlediği tespiti yapıldı. Kamu hizmetlerinin özelleştirilmesi, kamu hizmetlerinde çalışan kadın işçiler aleyhine eşitsizliği artırdığı ve artırmaya devam ettiği noktasında bir ortaklaşma yaşandı.

Yapılan bu tespitler doğrultusunda konferans katılımcıları, ILO Yönetim Kurulu'na şu taleplerde bulundu:

- 100, 111, 183 numaralı ILO Sözleşmeleriyle birlikte 156, 175 ve 177 numaralı sözleşmelerinde imzalanması için verili tanıtım faaliyetleri güçlendirilmelidir.
- Cinsiyet eşitliği planlarını kapsayan, diğer ayrımcılıkları da hesaba katarak toplu sözleşme stratejileri geliştiren ve işin değerlendirilişini cinsiyet ön yargılarından arındıran, ücret eşitliği konularında sendikal örgütlenme için kapasite inşa programları gerçekleştirilmeli. Cinsiyet ve diğer ayrımcılık biçimleri temelinde ücret farklılığını ölçmek için istatistiksel göstergeler üzerine rehberlik geliştirilmeli, adil ücret ve ücret eşitliği talebini yaygınlaştırmak üzere çoklu forumlar oluşturulmalıdır.
- Sektörel, ulusal ve uygun olan yerlerde alt bölge yada bölgesel düzeyde bir dizi hazırlık toplantısı ve 2006'da ücret eşitliğini yaygınlaştırmak için uluslararası ölçekte yüksek düzey bir uzmanlar toplantısı organize edilmelidir. İlgili sendikalarla işbirliği içinde cinsiyet önyargılarından arındırılmış iş değerlendirmesinin nasıl yapılacağına ilişkin bir rehber kitapçık geliştirilmelidir. Bu çalışmaların sürdürülebilmesi için bütçeden önemli bir miktar kaynak ayrılmalıdır.

H-2005 YILI DÜNYA KADIN YÜRÜYÜŞÜ

71

Sendikamızın Uluslararası düzeyde kadın hareketleriyle koordinasyon ve dayanışma faaliyetleri etkin bir şekilde sürmektedir. Bu faaliyetlerin en önemlileri "2000 Yılı Dünya Kadın Yürüyüşü" ve "2005 Yılı Dünya Kadın Yürüyüşü" dür.

Dünya Kadın Yürüyüşü, dünya çapında 163 ülkeden 6 bine yakın kadın grubunun desteklediği, bir küresel eylem ağıdır. Yoksulluğa ve kadına yönelik şiddete karşı mücadele etmektir. Dünya Ticaret Örgütüne, uluslar üstü şirketlerin gücüne ve serbest ticaret anlaşmalarına karşı, yoksul ülkelerin borçlarının silinmesi uğruna verilen mücadeleye katılmaktadır. Kurulu düzeni, kadınların yaşamını değiştirecek şekilde değiştirmek için; ekonomik alternatifler hazırlıyor ve yaşamın metalaşmasına karşı mücadele ediyor.

Cinsiyetçi şiddeti ortadan kaldırmak, barış, adalet ve eşitlikten yana bir dünya kurmak için çalışıyor. Kadın emeğinin sömürülmesine, kadın ve kız çocukların ticaretine ve savaşa karşı gezegenin sivilleşmesi için çalışıyor. Hükümetleri, uluslararası kuruluşları ve sivil toplumu, silahlı çatışma durumlarında cinsel şiddeti engellemeye ve onunla mücadeleye katmayı hedeflemektedir.

Kamusal sağlık hizmetleri, gıda güvenliği, daha yüksek bir asgari ücret, ücret eşitliği, kadınların kendi bedenleri, cinsellikleri ve doğurganlıkları hakkında karar verme hakkı, kız çocukların eğitimden yararlanma hakkı, kadınların

karar alma mekanizmalarına katılma hakkını elde etmek; servetin yeniden dağıtılması, su ve gaz gibi doğal varlıkların korunması için mücadele eden bir harekettir.

“İnsanlık İçin Küresel Kadın Şartı”, kadınların kurmak istediği dünyayı tanımlar. Beş değeri savunur: eşitlik, özgürlük, dayanışma, adalet ve barış. Şart ile Şart'ta yer alan değerleri betimleyen Kırk Yama Yorganı, Dünya Yürüyüşü'nün bir parçası ve paketidir.

17-22 Mart 2003 tarihleri arasında “2000 yılı Dünya Kadın Yürüyüşü” Koordinasyonunun Hindistan'da düzenlendiği toplantıya Eğitim Sen kadın sekreterliği katıldı. Toplantıya Türkiye'de emekçi kadınların ve diğer toplumsal kesimlerden kadınların yaşadıkları sorunlar dile getirildi. 2005 yılına ilişkin bir eylem planı ve bir deklarasyon yayınlama kararı alındı. Bu toplantıda “2005 Yılı Dünya Kadın Yürüyüşü”ne yönelik dünya çapında gerçekleştirilecek kapsamlı eylemlilikler tartışıldı ve eylem programı değerlendirildi.

8 Mart 2005 tarihinden bu yana gezegenin etrafını dolanan Dünya Kadın Yürüyüşü 17 Ekimde, 50 ülkeyi geride bırakmış olarak Burkina Faso'da sona erdi. Türkiye'de de bir çok kadın grubunun çeşitli illerde bir araya gelerek oluşturdukları Kadın Platformları, 8 Mart 2005 tarihinde başlattıkları yürüyüş çeşitli eylem ve etkinliklerle yaşama geçirildi. Eğitim Sen olarak 1.Kadın Kurultayımızın kararları doğrultusunda, 2005 Yılı Dünya Kadın Yürüyüşü (DKY) Türkiye ağında etkin yer alındı. Türkiye eylem programının oluşturulması ve hayata geçirilmesi yönünde çalışmalar yürütüldü. DKY Türkiye Yürütmesi ile ortak, TBMM'ye Türkiye'deki kadınların yaşadıkları sorunları ve çözüm önerilerini içeren bir dosya sunuldu.